

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/46/2025
Identifikačné číslo spisu: 2116215168
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:2116215168.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu G. O. R., D., V. XXX, IČO: XXXXXXXXX, právne zastúpeného Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., Trnava, Hlavná 31, IČO: 36865281, proti žalovanému Ing. C. X., narodenému XX. C. XXXX, P., N. D. XX, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Pacalaj, Palla a partneri, s.r.o., Trnava, Námestie SNP 3, IČO: 36 857 548, o zaplatenie 2.531,36 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16C/207/2016 o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. novembra 2024 č. k. 26Co/100/2023-375, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. júla 2023 č. k. 16C/207/2016-298 žalobu zamietol (výrok I.), žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.) a rozhodol, že štát má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 52 ods. 1, § 52 ods. 2, 3 a 4, § 54 ods. 2, § 631, § 634 ods. 1 a 2, § 641 ods. 1 a § 652 ods. 1 a 2, § 706 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“) s poukazom na ustanovenia § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

1.2. V odôvodnení (v poradí druhého) rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že predmetom sporu je v prejednávanej veci nárok žalobcu na zaplatenie sumy 2.531,36 eura so zákonným úrokom z omeškania na základe faktúry č. XXX/XXXX za žalobcom tvrdenú vykonanú prácu uvedenú v predmetnej faktúre na rodinnom dome žalovaného s tým, že podľa žalobcu došlo medzi stranami sporu k uzatvoreniu ústnej zmluvy o dielo v zmysle s § 631 a nasl. Občianskeho zákonníka, v rámci ktorej sa strany dohodli na vykonaní vodoinštalčných a kúrenárskych prác. Žalovaný uvedený nárok žalobcu sporoval pokiaľ ide o

dôvod i výšku a tvrdil, že práce uvedené vo faktúre č. XXX/XXXX žalobca nevykonan. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca pre žalovaného vykonan vodoinštalačné a kúrenárske práce s tým, že tieto prebiehali v roku 2012 a žalovaný žalobcovi za tieto práce uhradil sumu 3.000 eur, ktorú sumu mu žalobca fakturoval faktúrou č. XXXX/XX. Sporným nebolo, že medzi stranami sporu bola uzatvorená ústna zmluva o dielo, na základe ktorej žalobca vykonával pre žalovaného vodoinštalačné, kúrenárske a kanalizačné práce. Z faktúry č. XXXX/XX nevyplývalo, v akom rozsahu tieto práce žalobca vykonan a z ktorých konkrétnych činností pozostávali.

1.3. Vykonaným dokazovaním dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobca v spore neunesol dôkazné bremeno o ním tvrdených skutočnostiach, že práce navyac fakturované v zmysle faktúry boli vykonané, a že strany sporu boli dohodnuté o predmete opravy a úpravy veci. Z výpovedí svedkov, navrhnutých žalobcom, jednoznačne vyplynulo, že svedkovia neboli prítomní pri dohode o úprave a oprave veci. Zároveň z ich výpovedí nevyplývalo ani to, že práce navyac, tak ako boli žalobcom fakturované, aj boli vykonané. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo vykonané aj znalecké dokazovanie znalcom Ing. G. C., ktorý mal určiť hodnotu prác v zmysle žalobcom predloženej faktúry. Žalobca predložil znalcovi zoznam prác, ktoré vykonával na stavbe rodinného domu. Znalec pri zodpovedaní otázok týkajúcich sa ceny vykonaných prác vychádzal z tvrdení žalobcu o popise vykonávaných činností. Vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu súd prvej inštancie uviedol, že jeho úlohou bolo ohodnotiť práce, o ktorých žalobca tvrdil, že ich vykonan a dodal, že znalec nie je dôkazom o tom, že rozsah prác bol vykonaný, že došlo k dohode o rozsahu prác a že práce vykonan žalobca. V súvislosti so skutočnosťou, že žalobca účtoval cenu práce za montáž potrubia odlišnú dĺžku, ako bola reálne pripojená, súd prvej inštancie konštatoval, že sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu v rámci jeho záverečnej reči, že žalovaný si bol vedomý plného rozsahu prác. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca uvedenú prácu nevykonan. K nevykonaniu ďalších žalobcom navrhovaných dôkazov sa súd prvej inštancie v bode 45. odôvodnenia svojho rozhodnutia vyjadril, že žalobca nepredložil návrhy na vykonanie dôkazov včas. K neopodstatnenosti návrhu na znalecké dokazovanie k prácam vystavených vo faktúre č. XXXX/XX uviedol, že táto faktúra nebola predmetom sporu a ani rozsah prác vykonaných v rámci tejto faktúry. Na základe uvedeného súd prvej inštancie nepovažoval vykonanie tohto dôkazu za hospodárne.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O nároku štátu na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že štátu priznal voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. novembra 2024 č. k. 26Co/100/2023-375 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie s poukazom na odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) CSP. Argumentoval, že záver súdu prvej inštancie o neprípustnosti ním navrhovaných dôkazov z dôvodu zákonnej koncentrácie je nesprávny a v konečnom dôsledku došlo k porušeniu jeho procesných práv. Navrhol, aby odvolací súd vykonan výsluch svedka Ing. E. E., výsluch žalobcu a žalovaného, výsluch svedka Ing. I. T. a tiež, aby vykonan aj znalecké dokazovanie a obhliadku nehnuteľnosti. Odôvodnenie napadnutého rozsudku považoval žalobca za jednostranné, dôkazy za hodnotené izolovane a mal za to, že podstatné skutočnosti vyplývajúce z jednotlivých výpovedí neboli zo strany súdu prvej inštancie vôbec vyhodnotené. Žalobca súdu prvej inštancie tiež vytkol, že sa vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal zjavne účelovou obranou žalovaného.

2.2. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Zhodne so závermi súdu prvej inštancie konštatoval, že žalobca nepreukázal dôvodnosť uplatneného nároku voči žalovanému.

2.3. Žalobca súdu prvej inštancie vytkol, že nevykonan dokazovanie výsluchom svedka Ing. E. E., konateľa spoločnosti N. D., s.r.o., že práce, ktoré vyúčtoval faktúrou č. XXX/XXXX v rodinnom dome žalovaného boli ním skutočne vykonané; výsluchom strán sporu k upresneniu prác, ktoré boli dohodnuté a fakturované na základe faktúr č. XXXX/XX a č. XXX/XXXX a výsluchom svedka Ing. I. T. k doplneniu časovej súvislosti. Odvolací súd k uvedeným odvolacím námietkam konštatoval, že tieto nie sú opodstatnené, pretože sudcovskú koncentráciu konania uplatňuje príslušný sudca podľa vlastnej

úvahy a je jeho kompetenciou rozhodnúť, či na prostriedok procesného útoku či obrany, ktorý strana mohla predložiť už skôr (ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania), bude prihliadať. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie neporušil naznačeným postupom rovnosť strany vo vzťahu k jej právu uplatňovať prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany. Odvolací súd vyslovil, že súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí uviedol prečo a z akých dôvodov nevyhovelo dôkazným návrhom strany sporu a dodal, že navrhnuté dôkazy boli už doterajším konaním bez dôvodných pochybností vyvrátené dôkazmi, ktoré boli v konaní pred súdom prvej inštancie vykonané.

2.4. Odvolací súd sa vyjadril tiež k namietanému spôsobu hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie, ako aj k namietanému spôsobu odôvodnenia odvolaním napadnutého rozhodnutia. Uviedol, že v preskúmvanej veci je z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie zrejماً logická súvislosť medzi dôkazmi, ako aj úvaha súdu, na základe ktorej dospel k záveru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno. Súd prvej inštancie k tomuto skutkovému záveru dospel na základe vykonaného dokazovania a dostatočne jasne ho zdôvodnil.

2.5. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne posúdil, že nie je možné subsumovať skutkové tvrdenia žalobcu pod tie právne normy, ktorých aplikácia by mala na danú vec dopadať, keďže zistený skutkový dej nenaplnil hypotézu týchto právnych noriem (konkrétne § 652 a nasl. Občianskeho zákonníka a ani ustanovenia v zmysle § 632 a nasl. Občianskeho zákonníka).

2.6. V závere odôvodnenia svojho rozhodnutia odvolací súd zdôraznil, že vo svojom zrušujúcom uznesení sp. zn. 26Co/9/2022 zo dňa 31. marca 2023, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti z dôvodu, že z vykonaných skutkových zistení v žiadnej novej interpretácii odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo možné vo vzťahu k podstatnej skutkovej otázke „predmetu diela“ dospieť k právnemu záveru, ktorý z týchto zistení vyvodil súd prvej inštancie a preto bolo také rozhodnutie potrebné považovať za rozporné s článkom 46 ods. 1 Ústavy, resp. článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07) a teda došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods.1 písm. b) CSP. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie, aby znova posúdil žalobou uplatnený nárok čo do vyhovujúcej časti vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania, ktoré treba vyhodnotiť podľa § 191 CSP a v písomnom vyhotovení rozsudku uviesť podstatné náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP.

2.7. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

3.1. Naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ identifikoval primárne (i) v nesprávnej aplikácii zákonnej koncentrácie súdneho konania súdom prvej inštancie, ktorú potvrdil odvolací súd, ktorý sa však zaoberal v rozhodnutí sudcovskou koncentráciou konania, (ii) v nedostatočnom vysporiadaní sa odvolacieho súdu s odvolacími dôvodmi a (iii) v hodnotení dôkazov súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom. Konkrétne poukázal na zamietnutie výsluchu svedka Ing. E. E., ktoré odvolací súd odôvodnil zákonnou koncentráciou konania. Práve tento svedok mohol svojim svedectvom potvrdiť, že práce v dome žalovaného boli skutočne vykonané a preto vykonanie tohto dôkazu mohlo mať významný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Podľa dovolateľa sa odvolací súd nezaoberal odvolacou námietkou o nevykonaní predmetného dôkazu z dôvodu zákonnej koncentrácie a nesprávne dospel k záveru, že dôkazy neboli vykonané v dôsledku aplikácie sudcovskej koncentrácie (aj keď súd prvej inštancie uvedené odôvodnil zákonnou koncentráciou). V ďalšom poukázal dovolateľ na zamietnutie vykonania nasledovných dôkazov: opätovný výsluch žalobcu; výsluch znalca Ing. G. C.; vypracovanie znaleckého posudku k prácam (vykonaných v roku 2012) žalobcu, za ktoré žalobca vystavil faktúru č. XXXX/XX; obhliadku nehnuteľnosti - rodinného domu postaveného na pozemku parc. č. XXX/X v obci J., v prítomnosti žalovaného a znalca Ing. G. C.. Pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov, dovolateľ uviedol, že odvolací súd ich hodnotil izolovane bez vzájomnej súvislosti. V tejto súvislosti dovolateľ priblížil, že sa súde vôbec nevysporiadali s tvrdeniami, ktoré vyplývajú z výsluchu svedka Ing. T.. Svedok potvrdil, že v rozhodujúcom čase (rok 2013) priniesol na stavbu rodinného domu žalovaného akumuláciu nádobu, ktorá sa využíva v spojení s tepelným čerpadlom,

ktoré žalobca pripravoval v kotolni žalovaného. Zároveň potvrdil, že žalovaný cez žalobcu naďalej odoberal tovar na dokončovacie práce aj v roku 2013 bez akejkoľvek výhrady žalovaného (po ukončení dohodnutých a uhradených prác v roku 2012). Tiež potvrdil, že montáž čerpadla nebola súčasťou pôvodnej dohody (2012), avšak z odoberaného materiálu vrátane akumulčných nádrží je zrejmé, že žalobca zabezpečoval navyše pre žalovaného aj montáž a spúšťanie čerpadla, ktoré však pre jeho poruchu nebolo možné spustiť (samotné čerpadlo si zabezpečoval žalovaný). Zároveň svedok uviedol práce, ktoré boli predmetom prvotnej dohody (vykonané v roku 2012) a to rozvody podlahového kúrenia, rozvody vody a čiastočne kanalizácie. Svedok sa zároveň vyjadril aj k položke 1 faktúry č. XXX/XXXX, ku ktorej uviedol, že sa používa na dopájanie medzi zdrojom tepla a akumulčnou nádobou alebo stúpačkou. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca naďalej vykonával práce pre žalovaného v kotolni, kde zároveň aj prerábala kanalizáciu v dôsledku inštalácie nového tepelného čerpadla spoločnosťou GEOTHERM Slovakia s.r.o. Dovolateľ zdôraznil, že svedok týmito informáciami disponoval nielen od žalobcu, ale aj žalovaného.

3.2. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a odvolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení a podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada; podľa § 432 ods. 1 CSP potom dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a podľa odseku 2 tu spomínaného ustanovenia sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor

dovolatela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa (bod 3.1.). Dovolateľ vytkol nižším súdom vady v procese dokazovania a hodnotenia dôkazov a v rámci dovolacej argumentácie tiež vytkol odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie jeho rozsudku.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, podobne ani právo na rozhodnutie v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ako ani jej právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní.

13. Na to, aby mohlo dôjsť ku konštatovaniu zaťaženia konania pred súdom vadou v podobe porušenia nesprávnym procesným postupom súdu práva strany sporu na spravodlivý proces, musí byť daná okrem postupu súdu hodnotiteľného za nesprávny i príčinná súvislosť medzi takýmto procesným postupom súdu a upretím strane sporu niektorého z jej prináležiacich procesných práv, popri tom tu však musí byť aj zákonom predpokladaná intenzita zásahu do práv, odôvodňujúca záver, že nebyť takéhoto zásahu, strane sporu by sa dostalo možnosti uplatniť (ešte pred právoplatným skončením konania) tie argumenty alebo námietky, ktoré pre nenáležitý postup odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštalácie) museli byť uplatnené až dovolaním.

14. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštalácie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

15. Dovolateľ namietal, že súdy nižších inštalácií (po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu a vrátení veci súdu prvej inštalácie na opätovné prejednanie a rozhodnutie) nevykonali v konaní ním navrhované dôkazy, konkrétne opätovný výsluch žalobcu, výsluch znalca Ing. G. C., výsluch svedka Ing. E. E., vypracovanie znaleckého posudku k prácam žalobcu vykonaným v roku 2012 (ktoré boli predmetom faktúry č. XXXX/XX) a obhliadku nehnuteľnosti - rodinného domu postaveného na pozemku parc. Č. XXX/X v obci J. a to v prítomnosti žalobcu, žalovaného a znalca Ing. G. C.. V tejto spojitosti odvolací súd poukázal na bod 45. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštalácie. Súdom prvej inštalácie v predmetnom bode odôvodnenia rozsudku uviedol, že opätovný výsluch žalobcu nepovažoval za opodstatnený a ani hospodárny, keďže žalobca už vo veci vypočutý bol a bola mu poskytnutá možnosť sa vyjadriť ku

všetkým okolnostiam v prejednávanej veci. Navyše, súd prvej inštancie zdôraznil, že vo veci už bolo raz rozhodnuté a vec mu bola vrátená z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia a nie z dôvodu nevykonania dôkazov, resp. potreby doplnenia dokazovania. Výsluch znalca Ing. G. C. súd prvej inštancie nepovažoval za relevantný vo veci, keďže tento znalec sa nemohol vyjadriť ku existencii dohody o predmete opravy a úpravy medzi stranami sporu a ani ku skutočnosti, či žalobca práce reálne vykonal. Znalec bol vo veci ustanovený za účelom ohodnotenia prác uvedených žalobcom vo faktúre č. XXX/XXXX. Rovnako za neopodstatnenú vyhodnotil súd prvej inštancie obhliadku nehnuteľnosti súdom, keďže úlohou súdu bolo posúdenie opodstatnenosti žaloby s ohľadom na skutkové tvrdenia žalobcu, predloženie dôkazov a následné unesenie dôkazného bremena žalobcom. Dodal, že vykonanie dôkazu výsluchom svedka Ing. E. E. a vypracovanie znaleckého posudku k prácam žalobcu v zmysle faktúry č. XXXX/XX, mohol žalobca navrhnúť skôr, v čase pred prvotným rozhodnutím vo veci samej. Uvedené súd prvej inštancie argumentoval zákonnou koncentráciou konania v zmysle § 154 CSP. Vzhľadom na to, že tieto dôkazy neboli navrhnuté včas, súd prvej inštancie tieto nevykonal. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že v zmysle § 153 ods. 2 CSP na dôkazy nebude prihliadať, neporušil rovnosť strany, pokiaľ išlo o jej právo uplatňovať prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany.

16. V sporovom konaní sa uplatňuje zásada koncentrácie konania, ktorá znamená, že sú koncentrované vo fáze konania pred súdom prvej inštancie, ktoré s odvolacím konaním predstavuje jeden celok. V materiálnom zmysle zákonná koncentrácia konania znamená, že vyhlásenie dokazovania za skončené pred súdom prvej inštancie predstavuje moment v dokazovaní, po ktorom už na účely ďalšieho čiže odvolacieho konania nebudú v zásade nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany prípustné. Zákonná koncentrácia konania je totožná s princípom neúplnej apelácie, ktorý platí pre odvolacie sporové konanie. Dovolací súd dáva v tomto smere do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t.j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení.

17. Aj napriek argumentácii odvolacieho súdu v bode 11. svojho rozsudku, v rámci ktorej uviedol, že súd prvej inštancie postupoval v prípade nevykonania navrhovaných dôkazov podľa ustanovení o sudcovskej koncentrácii konania správne (súd prvej inštancie explicitne oprel svoj postup o ustanovenia o zákonnej koncentrácii v zmysle CSP), dovolací súd uvádza, že ako sudcovská, tak i zákonná koncentrácia konania sú zhodne založené na princípe včasného uplatňovania prostriedkov procesného útoku a obrany s cieľom zabezpečiť rýchlosť a efektívnosť sporu. Zákonná koncentrácia ukladá objektívnu časovú hranicu priamo zo zákona, zatiaľ čo sudcovská umožňuje súdu v rámci jeho diskrečnej právomoci tieto lehoty sprísniť. V danom prípade bolo ale pre posúdenie dovolacej argumentácie uvedenej v bode 15. rozhodujúce práve to, že oprávnenosť nároku dovolateľ chcel preukázať dôkazmi, ktoré navrhol vykonať až po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu (rozhodnutí prvom v poradí), t. j. po koncentrácii prvoinštančného konania pred vydaním zrušeného rozsudku. I keď si dovolací súd v danej súvislosti uvedomuje, že „Pravidlám sporového konania, ktoré sa riadi zásadou koncentrácie konania a objektívnym stavom existujúcim v čase vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 CSP) nebráni, pokiaľ sa uplatňovaný nárok preukáže vykonaním dôkazu, ktorý prišiel na rad až po vyslovení právneho názoru odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení a teda po koncentrácii konania. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vráti na ďalšie konanie, strany sporu môžu uvádzať nové skutočnosti a navrhovať nové dôkazy v rozsahu dôvodov zrušujúceho uznesenia, bez toho, aby boli obmedzované tým, že v predchádzajúcom konaní pred súdom prvej inštancie túto možnosť nevyužili; účinky zákonnej (sudcovskej) koncentrácie konania nad rámec dôvodov zrušujúceho uznesenia tým nie sú dotknuté.“ (R 29/2025), o daný prípad v prejednávanej veci nejde. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd postupoval správne, keď v zmysle § 387 ods. 1, 2 v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval správnosť záverov súdu prvej inštancie, podľa ktorých „Výkonanie dôkazov: výsluch svedka: Ing. E. E. a vypracovanie znaleckého posudku k prácam žalobcu v zmysle faktúry č.

XXXX/XX, mohol žalobca navrhnúť už skôr, t. j. v čase pred prvotným rozhodnutím vo veci samej a to s poukazom na § 154 Civilného sporového poriadku „do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí“. Nakoľko tieto dôkazy neboli navrhnuté včas, súd tieto dôkazy nevykonával." (pozri bod 45. prvoinštančného rozsudku). V danom veci je potrebné si uvedomiť, že odvolací súd rozhodnutím prvým v poradí zrušil rozsudok súdu prvej inštalácie vo vyhovujúcej časti výslovne z dôvodu, že z vykonaných skutkových zistení v žiadnej nožnej interpretácii odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštalácie nebolo možné vo vzťahu k podstatnej skutkovej otázke „predmetu diela" dospieť k právnemu záveru, ktorý z týchto zistení vyvodil súd prvej inštalácie a preto bolo také rozhodnutie potrebné považovať za nepreskúmateľné, čo v napadnutom uznesení aj patrične zdôvodnil (pozri nielen bod 11., na ktorý jediný sa dovolateľ zameriaval, ale v jeho kontexte aj tie nasledujúce, až po bod 16.). Odvolací súd explicitne súdu prvej inštalácie uložil, aby znova posúdil žalobu uplatnený nárok čo do vyhovujúcej časti vychádzajú z výsledkov vykonaného dokazovania, ktoré treba vyhodnotiť podľa § 191 CSP a v písomnom vyhotovení rozsudku uviesť podstatné náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP. Znamená to, že nové návrhy na dokazovanie a tvrdenie nových skutočností dovolateľom nesledovali vyslovený právny názor odvolacieho súdu na prejednávajúcu vec, v danom prípade išlo o nové návrhy po zákonnej koncentrácii konania, ktorého výsledky mal súd prvej inštalácie znova vyhodnotiť, vo veci opätovne rozhodnúť a rozhodnutie vypraviť tak, aby zodpovedalo § 220 ods. 2 CSP. Navyše, dovolací súd má z obsahu súdneho spisu za preukázané, že strany sporu boli v konaní poučené o tom, že skutočnosti a dôkazy musia predložiť alebo označiť (resp. uplatniť) prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany) najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (zákonná koncentrácia konania). Rovnako boli strany sporu v konaní preukázateľne poučené aj o tom, že na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu (sudcovská koncentrácia konania). Dovolacia námietka o nesprávnej aplikácii zákonnej koncentrácie súdneho konania súdom prvej inštalácie, potvrdenej odvolacím súdom, je preto neopodstatnená. Zároveň dovolací súd uvádza, že vzhľadom na uvedené nemožno vo veci konštatovať ani porušenie zásady rovnosti strán v neprospech žalobcu.

18. Dovolateľ ďalej namietal postup nižších súdov vo veci hodnotenia dôkazov, resp. nevykonania ním navrhovaných dôkazov a nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu. K tomuto dovolací súd uvádza, že právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Dovolací súd v prejednávanej veci nezistil, že by postupom súdov nižších inštalácií došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces uvedeným spôsobom, ani že zistenie skutkového stavu by bolo prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť (porov. I. ÚS 6/2018), a ani že prijaté právne závery by boli v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. že by z nich v žiadnej nožnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývali (porov. I. ÚS 243/07).

19. I keď súdy viaže povinnosť efektívne preskúmať argumenty a dôkazné návrhy strán a vykonať ich hodnotenie vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré sa má prijať a súdy musia svoje rozhodnutia riadne odôvodniť; tieto princípy spravodlivého procesu nemožno však vykladať tak, že vyžadujú podrobnú odpoveď na každý argument strany. Dosah povinnosti odôvodniť rozhodnutie sa môže líšiť v závislosti od povahy prejednávanej veci a otázka, či súd splnil túto svoju povinnosť, môže byť zodpovedaná iba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti každého prípadu a po posúdení spravodlivosti procesu ako celku.

20. Právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný)

stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

21. Konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 393 CSP.

22. Dovolací súd v predmetnej veci nezistil, že by išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vymedzil predmet konania, zhrnul, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, uviedol obsah odvolania žalobcu a ďalších vyjadrení a následne zrozumiteľne a jasne vysvetlil na základe, akých súdom prvej inštancie zistených skutkových okolností, považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny.

23. Po preštudovaní spisového materiálu, stotožňujúc sa s názorom odvolacieho súdu, dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v bode 45. odôvodnenia svojho rozsudku dostatočne zrozumiteľne, jasne a vyčerpávajúco žalobcovi poskytol odpoveď, prečo a na základe akých dôvodov nevyhovelo dôkazným návrhom strany sporu a poukázal na to, že žalobcom navrhnuté dôkazy boli už doterajším konaním bez dôvodných pochybností vyvrátené dôkazmi, ktoré boli v konaní pred súdom prvej inštancie vykonané. Zároveň dovolací súd opätovne uvádza, že odvolací súd postupoval správne, keď v zmysle § 387 ods. 1, 2 v odôvodnení svojho rozsudku skonštatoval správnosť záverov súdu prvej inštancie. Na uvedenom základe má dovolací súd za to, že postup hodnotenia dôkazov nižšími súdmi a ani (podľa dovolateľa nedostatočné) odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v prejednávanej veci nepredstavujú vady konania zakladajúce prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

24. Dovolací súd na tomto mieste považuje za potrebné akcentovať, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu procesu rigoróznejšieho a odborne náročnejšieho typického v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 a § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie

odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

25. Najvyšší súd neidentifikoval zo strany nižších súdov taký procesný postup, ktorý by zakladal porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces. Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd dovolanie žalobcu podané na základe dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.